

Espoo

31.3.2008

E/120/033/2007

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi
PL 30

00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyyntö MMM001:00/2007, 21.2.2008

GEOLOGIAN TUTKIMUSKESKUKSEN LAUSUNTO INSPIRE-TYÖRYHMÄN LOPPURAPORTISTA

Työryhmä on tuottanut laajan ja selkeän raportin koskien INSPIRE-direktiivin edellyttämien kansallisten toimenpiteiden toteuttamista. Raportti on selkeästi jäsennelty ja raportin lopussa esitetyt ehdotukset on perusteltu riittävästi.

Geologian tutkimuskeskus tukee kaikkia raportissa esitettyjä ehdotuksia lisätoimenpiteet sisältävässä laajuudessa; poikkeuksena lievät varaukset koskien kohdan 8.2.4. perustason sekä kohdan 8.2.1 lisätason toimenpidesuosituksia.

Geologian tutkimuskeskus haluaa kiinnittää huomiota seuraaviin kohtiin työryhmän suosituksissa:

1. Työryhmän ehdotusten lähtökohdat (8.1)

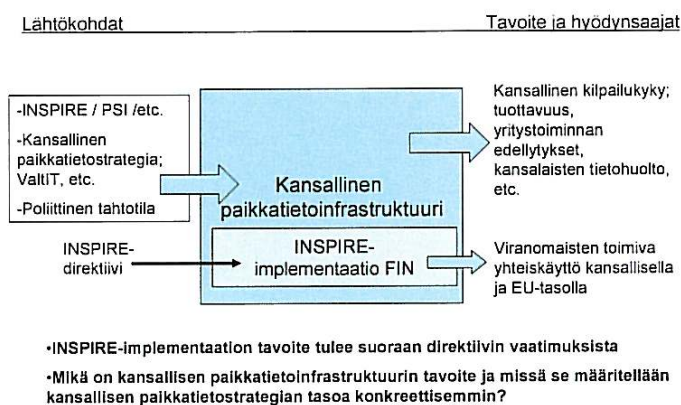
Työryhmän raportissa suositellaan välittömiä INSPIRE-direktiivistä johdettavia vaatimuksia laajempaa kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin toteuttamista. Ehdotetut laajennukset ja niiden takana oleva tavoitetilä on pääosin johdettu paikkatietoasiain neuvottelukunnan laatimasta Kansallisesta paikkatietostrategiasta (2004). Tavoitteena työryhmällä on ollut toteutuksen kokonaisuuden optimointi suomalaisen yhteiskunnan näkökulmat ja direktiivin vaatimukset yhdistäen.

Lievästi ongelmallista lähestymistavassa on, että laajemman kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin tavoitetilä ei ole missään kuvattu tai yhteisesti hyväksytty. Tästä seuraa, että esimerkiksi tiedon saatavuutta (viranomaistoimintaa laajemmin) koskevia tavoitteita ei ole määritelty tai että yksittäisen viraston tai laitoksen roolia tavoitetilässä ei pysty arvioimaan. Paikkatietostrategiassa kuvattu taso ei ole riittävä käytännön toteutustoiminnan ohjenuoraksi.

31.3.2008

Paikkatietoinfrastruktuurin käytännön toteutuksen alkuvaiheessa tulisi osana käytännön suunnitelman laatimista määritellä konkreettinen tavoitetilä ja avata sen sisältöä ja toteuttamista koskeva valtion ja kuntien hallintoa laajempi keskustelu.

2. Aineistojen hallinnointiin liittyvät ehdotukset (8.2.1)

Aineistojen hallinnointiin liittyen yhdeksi keskeiseksi kysymykseksi nousee peruspaikkatietojen määrittely. Mikäli peruspaikkatiedoille määritellään muista paikkatiedoista poikkeavia ylläpito- tai palveluvelvoitteita on aineistontuottajien kannalta ensiarvoisen tärkeää jo varhaisessa vaiheessa tietää sekä peruspaikkatiedon määrittely että em. velvoitteiden sisältö. Haasteelliseksi asian tekee aikataulu ja vaiheistus. 'Data Specification' implementointisääntöjen laatiminen etenee komission määrittelemässä tahdissa ja kansallisen lainsäädännön valmistelu omassa aikataulussaan. Nyt on nopealla aikataululla aloitettava työryhmän ehdottama valmistelutyö koskien (1) peruspaikkatietojen määrittely työryhmän laatiman luettelon pohjalta, (2) INSPIRE aikataulusta poikkeavien aineistotavoitteiden määrittely sekä (3) kansallisen harmonisoinnin tavoitetason määrittely. Harmonisoinnin tavoitetaso on kustannusten kannalta merkittävä tekijä, joten sitä koskevat linjaukset on syytä valmistella hyvissä ajoin.

Esitetty hanke, jonka tehtävänä olisi valmistella vaiheittaista siirtymistä kohti valtionhallinnon yhteistä tietoarkkitehtuuria, tulee koota riittävän edustavaksi yli hallinnonalarajojen. Hankkeen ensimmäisen vaiheen aikataulutuksen vuoteen 2010 tuntuu aineistoa tuottavan ja hallinnoivan viraston näkökulmasta verkkaiselta. Eri hallinnonalojen vahva sitouttaminen yhteisen tietoarkkitehtuurin toteuttamiseen nousee avainasemaan, jotta

31.3.2008

peruspaikkatietojen määrittely ja valmisteltavassa lainsäädännössä määriteltävät velvoitteet konkretisoituvat myös resursointitarpeiden osalta.

3. Paikkatietoinfrastruktuurin palveluiden kehittäminen ja ylläpito (8.2.2)

Ehdotuksen mukainen keskitetty malli, joka tukeutuu nykyiseen paikkatietojen hallinnoinnin osaamiskeskittymään (Maanmittauslaitos) on GTK:n näkemyksen mukaan kiistattomasti oikeaan osunut. Maanmittauslaitoksella on pitkä käytännön kokemus paikkatietojen yhteiskäytön edistämisessä – sekä organisoivana toimijana että teknisenä osaajana.

Edellisessä kohdassa esille tuotujen valmistelun aikatauluihin liittyvien haasteiden vuoksi on ensiarvoisen tärkeää, että Maanmittauslaitos valtuutetaan mahdollisimman pikaisesti toimimaan vastuuorganisaation mandaatilla ja vastuulla.

4. Kansalliset yhteiskäyttötoimenpiteet (8.2.3)

Raportissa todetaan tarve laatia VM:n johdolla, ja osana valtion IT-toiminnan kehittämistä, maksu- ja luovutusperiaatteita koskevaa yhtenäistä ohjeistusta. Erityisen tärkeitä ovat julkisen hallinnon yleiset linjaukset koskien tiedon saatavuutta, hinnoittelua ja jatkokäyttöä. Näiden linjausten nykyinen epäyhtenäisyys ja kehittymättömyys voi pahimmillaan vakavasti hidastaa yhteiskäytön hyötyjen toteutumista.

GTK ehdottaa harkittavaksi, että osana VM:n koordinoimaa perustietovarantojen kehittämishanketta viipymättä aloitettaisiin valtionhallinnon tietopolitiikan (aineistopolitiikan) ja siihen liittyvien hinnoitteluperiaatteiden valmistelutyö. Työn aloittamisella on kiire, jotta tuloksia voidaan hyödyntää INSPIRE-direktiivin kansallisen implementoinnin ja koko paikkatietoinfrastruktuurin rakentamisen käytännön toteutuksessa.

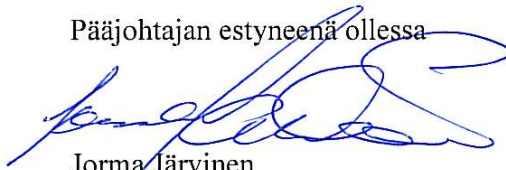
5. Hallinto (8.2.4)

Työryhmän raportissa ehdotetaan, että jatkossakin direktiivin mukaisena yhteistyöelimenä toimisi neuvottelukunta maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä. Paikkatietoinfrastruktuurin rakentaminen ja sen osatehtävänä INSPIRE-direktiivin kansallinen toteutus on laaja ja haasteellinen tehtävä. Tästä johtuen GTK ehdottaa, että (1) yhteistyöelimeksi perustetaan neuvottelukuntaa kiinteämpi keskeisten hallinnonalojen välinen yhteistyöelin ja (2) ehdotettu tekninen yhteistyöryhmä resursoidaan ministeriötason päätöksillä riittävän vahvasti, jotta toteutusvaiheen vaatima työmäärä voidaan käytännössä sujuvasti hoitaa.

31.3.2008

Yhteistyöelin voisi korvautua jälleen neuvottelukunnalla, kun paikkatietoinfrastruktuurin rakentamisen ja INSPIRE-implementaation projektimainen vaihe on ohitettu. Yhteistyöelimen ja teknisen asiantuntijaryhmän ohjaus- ja sihteeritoiminnot kannattaa toteuttaa ehdotuksen mukaisesti.

Pääjohtajan estyneenä ollessa

Jorma Järvinen
hallintojohtaja

Jarmo Kohonen
tietohallintojohtaja